

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2021 – 2023
ZA ROK 2022**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkach realizuje założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 przyjętego Uchwałą nr XXVII/54/2020 Rady Gminy Sadki z dnia 29 października 2020 r.

Obowiązek realizacji tego programu wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447), a złożenie sprawozdania z art. 179 tejże ustawy. Wśród czynników środowiskowych najistotniejszy wpływ na rozwój człowieka wywiera podstawowa grupa społeczna, jaką jest rodzina. Jest to naturalne środowisko, w którym dziecko nabywa pierwszych doświadczeń, rozwija się, uczy. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, aby umożliwić dzieciom jak najlepsze funkcjonowanie w domu rodzinnym.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Cel główny Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023:

wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe programu i działania podejmowane na rzecz ich realizacji

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

- Objęcie wsparciem asystenta rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

W 2022 roku objętych wsparciem było 12 rodzin, w których składzie było 30 dzieci. Nie wszystkie z tych dzieci przebywały w domu rodzinnym, gdyż 11 z nich do chwili obecnej przebywa w pieczy zastępczej. W trakcie 2022 roku zakończono pracę z jedną z rodzin, która nie chciała współpracować. O tej sytuacji został powiadomiony Sąd Rejonowy. Jedna z rodzin wyprowadziła się z terenu gminy, więc przekazano informację o potrzebie wsparcia do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na nowe miejsce pobytu. Ponadto, pod koniec roku 2022 r. z uwagi na osiągnięcie pełnoletności przez dziecko z rodziny objętej wsparciem asystenta, zakończono współpracę asystenta z rodziną.

Rodzina jednak pozostaje nadal objęta wsparciem GOPS w Sadkach. W 2022 roku wszystkie asysty były kontynuowane z lat poprzednich. W 5 przypadkach rodzin z asysty o wsparcie wnioskował pracownik socjalny. W pozostałych przypadkach do współpracy z asystentem zobowiązywał Sąd lub wnioskowała instytucja, np. PCPR.

- Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.

W Punkcie Interwencji Kryzysowej z pomocy skorzystało 10 rodzin, w których są dzieci. Pomoc psychologa była świadczona zarówno rodzicom, jak i dzieciom. W przypadkach, w których potrzebna była porada prawna, kierowano osoby do punktów, w których mogli otrzymać bezpłatnie taką pomoc, m.in. w Urzędzie Gminy w Sadkach. W sytuacjach, problemu uzależnienia od alkoholu kierowano osoby z problemem do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadkach. Gdy w rodzinie z problemami są dzieci w wieku szkolnym, pracownicy socjalni nawiązują ścisłą współpracę z kadrą pedagogiczną szkół i współdziałają, żeby pomóc dzieci i młodzieży.

- Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt w pieczy zastępczej.

W 2022 wydatki na pobyt 18 dzieci z Gminy Sadki wyniosły 139.998,82 zł. Koszty wzrastają wraz z długością czasu pobytu dzieci w pieczy. Zadanie jest realizowane ze środków gminy.

- Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci i rodzin w formie świadczeń pieniężnych oraz rzeczowych, a także szeroko rozumianej pracy socjalnej.

W 2022 roku wsparciem pomocy społecznej były objęte 202 rodziny z Gminy Sadki (420 osób). Ośrodek wydał łącznie 578 decyzji dot. pomocy. W większości przypadków w tych rodzinach świadczona jest praca socjalna.

- Monitoring sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W 2022 roku nie było monitoringów w rodzinach po zakończeniu asyst z powodów umożliwiających prowadzenie takiego monitoringu (brak współpracy ze strony rodziny, zmiana miejsca zamieszkania), natomiast w każdej sytuacji w której pracownicy GOPS pozyskują informację o podejrzeniu nieprawidłowości i możliwości zaistnienia sytuacji niewłaściwej opieki nad dziećmi, jest to wnikliwie sprawdzane i podejmowane są odpowiednie działania, również we współpracy z innymi instytucjami.

- Edukacja rodziców i opiekunów.

Zarówno pracownicy socjalni, jak i asystenci rodziny podczas kontaktu z rodzinami starają się edukować, poszerzać wiedzę, bądź też kierować do specjalistów, od których mogą w/w pozyskać stosowną wiedzę i pomoc, np. PPP, placówki służby zdrowia itd.

- Przydzielanie rodzinom asystenta rodziny.

W 2022 roku wszystkie asysty były kontynuowane z poprzednich lat. Było ich łącznie 12.

2. *Zmniejszanie sytuacji kryzysowych w rodzinach dysfunkcyjnych.*

- Kontrolowanie sytuacji i wspieranie rodzin przez kuratorów Sądowych.
Prowadzona jest współpraca pomiędzy pracownikami socjalnymi GOPS, a kuratorami Sądowymi Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią. Z rodzin objętych w roku sprawozdawczym wsparciem asystenta rodziny 7 rodzin miało również nadzór kuratora.
- Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.
W roku 2022 osób skierowanych na leczenie było 7, wniosków złożonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadkach było również 7. Złożono 3 wnioski do Sądu o przymusowe leczenie.
- Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.
W przypadkach podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie, prowadzono procedury Niebieskiej Karty. W roku 2022 było prowadzonych 16 procedur Niebieskich Kart. 6 procedur zostało kontynuowanych z 2021 roku. W 2022 roku założono 11 nowych Niebieskich Kart. W jednej z rodzin założono kolejną kartę już w trakcie trwania procedury. W 15 przypadkach osobą wskazaną, jako stosującą przemoc był mężczyzna, w 1 przypadku – kobieta. Z analizy danych uzyskanych w toku prowadzenia procedur Niebieskiej Karty wynika, że w zdecydowanej większości przypadków, sytuacjom, w których dochodzi do aktów przemocy towarzyszy alkohol. W jednym przypadku, powodem interwencji było zachowanie mogące wskazywać na objawy uzależnienia behawioralnego.

3. *Poprawa skuteczności działań i instytucji zobowiązanych do wspierania rodziny*

- Organizowanie spotkań, konferencji dla osób zobowiązanych zawodowo do wspierania rodziny, instytucji. Co prawda w 2022 r. nie udało się zorganizować konferencji, jednak pracownicy instytucji pomocowych często spotykają się i wymieniają informacjami, dot. wspieranych rodzin. Pracownicy instytucji w miarę możliwości uczestniczą w szkoleniach, które podnoszą poziom wiedzy i kompetencji w zakresie wykonywania własnych obowiązków służbowych. W roku 2022 r. również uczestniczyli w szkoleniach, dot. między innymi: profilaktyki uzależnień behawioralnych, przeciwdziałania stresowi i wypaleniu zawodowemu, obsługi trudnego klienta, bezpieczeństwa pracowników socjalnych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, zmian w prowadzeniu Niebieskiej Karty – pracy z osobami uwiłkanymi w przemoc domową, najnowszych form profilaktyki w świetle współczesnych zagrożeń społecznych, przemocy w rodzinie – występowania

w Polsce i trybu postępowania w przypadku zaistnienia tego zjawiska itd.

- Udział asystenta rodziny w szkoleniach, warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

Asystenci rodziny doksztalali się w 2022 roku biorąc udział w szkoleniach, konferencji oraz poprzez samokształcenie.

- Współpraca z koordynatorami pieczy zastępczej (w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego).

Asystenci pozostają w kontakcie z koordynatorami pieczy zastępczej, żeby wymieniać informacje i ukierunkować dalszą pracę z rodzicami, których dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, gdyż nadrzędnym celem pracy asystenta z rodziną powinien być powrót dzieci do domu rodzinnego.

Placówka wsparcia dziennego

Od 1 stycznia 2017 roku w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach są placówki wsparcia dziennego. Świetlice w Radziczu oraz Liszkówku mieszczą się w budynkach gminnych. Budynek, w którym znajduje się świetlica w Dębionku II należy do Eksploatacyjnej Spółdzielni Mieszkaniowej w Złotowie, z którą gmina podpisała umowę użyczenia na okres 20 lat. Placówki wsparcia dziennego zajmują się pomocą rodzinom w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych na rzecz dziecka. W zajęciach uczestniczą dzieci ze szkoły podstawowej oraz przedszkola pochodzące z różnych rodzin z gminy Sadki. Pobyt dziecka w takiej placówce jest bezpłatny oraz dobrowolny, wyjątek stanowi sytuacja, kiedy sąd wydaje postanowienie o konieczności uczęszczania dziecka do placówki. Dzieci uczęszczające do placówki wsparcia dziennego w placówce otrzymują wsparcie w prawidłowym rozwoju, nabywają umiejętności pokonywania codziennych trudności, niwelują deficyty w nauce, uczą się poprzez zabawę. W placówce prowadzona jest pomoc w nauce dla dzieci tego potrzebujących np. poprzez pomoc w odrabianiu zadań domowych, przygotowanie do klasówek czy udostępnianiu sprzętu komputerowego z dostępem do Internetu. Odbywają się zajęcia profilaktyczne, wychowawcze na których w formie zabawy przekazuje się informacje o niebezpieczeństwach, jakie niesie ze sobą uzależnienie oraz promuje się zdrowy styl życia, kształtuje się nawyki higieny osobistej, kultury mówienia, zachowania się w odpowiedniej sytuacji. Zajęcia przeprowadzane w świetlicy mają charakter edukacyjny i kulturalny. Głównym ich celem jest zagospodarowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego w sposób wartościowy, tworzenie lepszych warunków harmonijnego rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego, nauka aktywnego spędzania czasu wolnego bez używek, integracja grup społecznych. Wychowankowie dzięki zajęciom w świetlicy uczą się odpowiedzialności za wspólne dobro. Dzieci z pełną świadomością mogą liczyć na wyrozumiałość względem ich problemów, akceptację i pomoc

dostosowaną do potrzeb.

Placówka prowadzi następujące formy pracy:

- zajęcia wychowawcze, profilaktyczne,
- zajęcia rozwijające zainteresowania: warsztaty twórcze,
- zajęcia sportowo - rekreacyjno- krajoznawcze,
- pomoc pedagogiczną,
- oddziaływanie środowiskowe: działanie integracyjne, imprezy środowiskowe.

Zajęcia w świetlicach prowadzi jeden wykwalifikowany wychowawca, który dzieli swój czas pomiędzy poszczególne placówki. Zajęcia w świetlicy w Liszkówku zostały czasowo zawieszono na okres od 1.11.2022 r. do 30.04.2023 r. z uwagi na bardzo niską frekwencję oraz małą ilość dzieci chętnych do udziału w zajęciach. Dwoje dzieci z Liszkówka, uczęszcza na zajęcia do świetlicy w Radziczu. Liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych we wszystkich punktach jest zmienna, ale średnio uczęszcza do nich 30-34 dzieci w wieku od 5 do 13 roku życia.

Koszt działalności świetlicy w 2022 r. to 90.000,00 zł.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny w roku 2023 będą następujące:

1. Potrzeba zwiększenia środków finansowych na zatrudnienie asystentów rodziny oraz konieczność ich szkolenia. Wzrost nakładów na finansowanie pobytu w pieczy zastępczej generuje konieczność wzmożonej pracy w środowisku rodzin biologicznych dzieci w celu wspomaganie rodziców w procesie opiekuńczo-wychowawczym. Ma to zapobiegać trafianiu dzieci do różnych form pieczy zastępczej i odrywanie ich od środowiska, z którego pochodzą.
2. Potrzeba wspierania rodziców w rozwoju ich kompetencji rodzicielskich poprzez edukowanie, pedagogizację, kursy/warsztaty dla rodziców.
3. Potrzeba zwiększenia środków na zatrudnienie psychologa, gdyż niezmiennie zauważalny jest wzrost konieczności objęcia rodzin specjalistyczną pomocą. Dotyczy to zarówno dorosłych, jak i dzieci. Dostępność psychologa jest nadal niewystarczająca.
4. Potrzeba dalszego utrzymywania świetlic i rozwoju zakresu ich działalności – placówek wsparcia dziennego, która jest jedną z form wspierania rodzin. Umożliwia ona dzieciom wartościowe spędzanie czasu wolnego, rozwijanie swoich zdolności oraz zainteresowań, a także pomoc w nauce.
5. Potrzeba dalszego interdyscyplinarnego działania służb i instytucji na rzecz wspierania rodzin z terenu Gminy Sadki, a także szkolenia służb w celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań.

Sprawozdanie sporządziła:

Katarzyna Nowak

Kierownik GOPS w Sadkach